

Nr 63.

Ankom till riksdagens kansli den 26 maj 1922 kl. 1/2 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om sparbanker m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 21 sistlidna mars dagtecknad proposition nr 147, som hänvisats till bankoutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om sparbanker; och
- 2) lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 13 juli 1887 angående handelsregister, firma och prokura.

Berörda förslag äro av följande lydelse:

Förslag

till

Lag om sparbanker.

Häri genom förordnas som följer:

Inledande bestämmelser.

1 §.

Med sparbank förstås i denna lag penninginrättning, som utan rätt för dess stiftare eller andra att njuta del i den vinst, som kan uppkomma å rörelsen, har till ändamål att befordra sparsamhet genom att i enlighet med de bestämmelser, som i denna lag meddelas, bedriva in- och utlåning av penningar och därmed i samband stående verksamhet.

2 §.

Ej må annan penninginrättning än sådan, som i 1 § sägs, samt postsparbanken i sin firma eller eljest vid beteckning av verksamheten använda ordet sparbank.

Om sparbanks bildande.

3 §.

Stiftare av sparbank skola vara här i riket bosatta svenska medborgare och till antalet minst tjugtu.

Stiftarna skola upprätta reglemente för sparbanken, vilket skall angiva:

- 1) den benämning, under vilken sparbanken skall driva sin verksamhet;
- 2) sparbankens verksamhetsområde;
- 3) den ort, där sparbankens styrelse skall hava sitt säte;
- 4) grundfondens belopp samt huruvida grundfonden eller del därav skall med eller utan ränta återbäras;
- 5) huvudmännens antal, grunderna för val av huvudmän, tiden, för vilken huvudmännen skola utses, huvudmännens befogenhet samt det minsta antal huvudmän, som skall närvara vid sammanträde med huvudmännen för att giltigt beslut må kunna fattas;
- 6) tid och ort för huvudmännens årssammanträde, vilka ärenden som skola förekomma till behandling å sådant sammanträde samt på vilket sätt kallelse till sammanträde med huvudmännen skall ske;
- 7) antalet styrelseledamöter och suppleanter för dem samt tiden, för vilken de skola väljas, vem som äger utse ordförande i styrelsen, styrelsens åligganden och grunderna för dess beslutförhet;
- 8) antalet revisorer och suppleanter för dem samt tiden, för vilken de skola väljas;
- 9) huruvida avdelningskontor eller sparbankskommitté må av styrelsen inrättas, kontorsstyrelsens befogenhet och på vad sätt verksamheten vid avdelningskontor skall övervakas;
- 10) det belopp, varutöver en och samma insättares tillgodohavande icke må utan Konungens befallningshavandes samtycke ökas annorledes än genom upplupen räntas läggande till kapitalet;
- 11) den uppsägningstid, som sparbanken minst må medgiva och högst förbehålla sig för återbetalning av insatta medel;
- 12) huruvida sparbanken må driva annan verksamhet än in- och utlåning av penningar eller som i 30 § omförmäles samt vari sådan verksamhet skall bestå;
- 13) sättet för förvaring och inventering av sparbankens kassa och värdehandlingar.

4 §.

Stiftarna skola hos Konungens befallningshavande i det län, inom vilket sparbankens styrelse skall hava sitt säte, söka stadfästelse å reglementet.

Vid ansökningen, som skall vara underskriven av samtliga stiftare, skall fogas försäkran av stiftarna, att det belopp, vartill grundfonden enligt reglementet skall uppgå, blivit tecknat.

Stadfästelse må ej meddelas, där ej sparbanken prövas vara nyttig för det allmänna samt reglementet finnes överensstämma med denna lag ävensom med lag och författningar i övrigt.

5 §.

Sparbanks grundfond skall vid stiftandet sättas till minst tio tusen kronor; dock att, där sparbankens verksamhetsområde är ringa eller andra särskilda omständigheter därtill föranleda, Konungens befallningshavande må medgiva, att grundfonden bestämmes till visst lägre belopp, ej understigande tre tusen kronor.

Grundfond må ej annorledes än i penningar inbetalas.

6 §.

Sedan huvudmän, styrelse och revisorer utsetts samt det belopp, vartill grundfonden enligt reglementet skall uppgå, inbetalts, bör styrelsen därom göra anmälan hos Konungens befallningshavande.

Vid sådan anmälan foga styrelsen

- 1) uppgift å styrelseledamöternas fullständiga namn och hemvist;
- 2) styrkta avskrifter av de protokoll, som bestyrka, vilka som utsetts till styrelseledamöter;
- 3) bevis, att det belopp, vartill grundfonden enligt reglementet skall uppgå, blivit behörigen inbetalt.

7 §.

Innan anmälan, som i 6 § sägs, blivit gjord, kan sparbank ej förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter, ej heller inför domstol eller annan myndighet söka, kära eller svara.

Handla huvudmän, styrelseledamöter eller andra å sparbanks vägnar, innan anmälan, som nyss sagts, blivit gjord, svare de, som i åtgärden eller beslut därom deltagit, för uppkommande förbindelser såsom för annan sin gäld, en för alla och alla, för en.

8 §.

Den benämning, varunder sparbank skall driva sin verksamhet, skall innehålla ordet sparbank. För utmärkande av rörelsens beskaffenhet må ej annan beteckning än sparbank användas.

Om sparbanks förvaltning.

9 §.

Sparbanks angelägenheter skola omhänderhavas dels av huvudmän, vilka skola såsom representanter för insättarna övervaka sparbankens förvaltning, och dels av en av huvudmännen utsedd styrelse, som skall handhava den omedelbara ledningen av sparbankens verksamhet.

10 §.

Huvudmännen skola vara minst tjugu och högst femtio. De skola utses på sätt reglementet föreskriver; och skall i reglementet stadgas, att minst en tredjedel av huvudmännen skall tillsättas av kommunalstämma, kommunalfullmäktige, allmän rådstuga, stadsfullmäktige, municipalstämma, municipalfullmäktige, landsting, hushållningssällskap eller Konungens befallningshavande. Stiftare av sparbank må ock i reglementet kunna förklaras för huvudman, dock ej för längre tid än i andra stycket sägs.

Huvudman skall utses för viss tid, högst tio år. Avgår huvudman, innan den tid, för vilken han blivit utsedd, gått till ända, skall ny huvudman för återstoden av nämnda tid utses i den avgångnes ställe så snart ske kan, och åligge det styrelsen att, där den avgångne varit tillsatt av korporation eller myndighet, som i första stycket sägs, hos korporationen eller myndigheten göra anmälan om avgången.

Årssammanträde med huvudmännen skall hållas en gång varje år före maj månads utgång. Å årssammanträde skola huvudmännen fastställa balansräkning och bestämma, i vilken utsträckning sparbankens vinst skall avsättas till dess fonder, ävensom besluta om ansvarsfrihet för styrelsen samt, där tid, för vilken styrelseledamot eller revisor eller styrelse- eller revisorssuppleant utsetts, gått till ända, förrätta erforderliga nyval. Övriga ärenden, vilka enligt lag eller sparbankens reglemente tillhöra huvudmännens handläggning eller av styrelsen överlämnas till deras avgörande, må behandlas jämväl på annat sammanträde.

Styrelsen har att på sätt reglementet föreskriver kalla huvudmännen till sammanträde. Föreskrivna kallelseåtgärder skola vara vidtagna senast

två veckor före årssammanträde och senast en vecka före annat sammanträde. Där för giltighet av beslut fordras, att det fattats på två på varandra följande sammanträden med huvudmännen, må kallelse till det andra sammanträdet ej ske, innan det första hållits.

Vid omröstning å sammanträde med huvudmännen äge varje huvudman en röst. Huvudman må allenast personligen utöva sin rösträtt. Huvudman, som tillika är styrelseledamot eller tjänsteman i sparbanken, må ej deltaga i val av revisor eller i beslut angående ansvarsfrihet för styrelsen.

Huvudman må ej vara tjänsteman i sparbanken, där ej sådant är i reglementet uttryckligen medgivet, ej heller ledamot av styrelse för eller tjänsteman i annan sparbank.

Huvudman må icke i denna sin egenskap åtnjuta arvode.

11 §.

Ledamöterna av sparbanks styrelse skola väljas för viss tid, högst fem år; dock må tiden utgå allenast å dagen för huvudmännens årssammanträde.

Styrelseledamot må, ändå att den tid, för vilken han blivit vald, ej gått till ända, kunna genom beslut av huvudmännen skiljas från uppdraget.

Avgår styrelseledamot, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, åligge det övriga styrelseledamöter att ofördröjligen föranstalta om val av ny ledamot i den avgångnes ställe; dock må, om suppleant finnes, med sådant val anstå till nästa årssammanträde med huvudmännen.

Styrelseledamot må ej vara tjänsteman i sparbanken, där ej sådant är i reglementet uttryckligen medgivet, ej heller ledamot av styrelse för eller tjänsteman i annan sparbank. Av styrelsens ledamöter må ej mer än en fjärdedel tillika vara ledamöter av styrelse för eller tjänstemän i bankbolag.

Styrelseledamot må i sådan egenskap uppbära arvode endast så vitt det uttryckligen medgives i reglementet; dock att arvode icke må utgå av andra medel än avkomsten av sparbankens fonder.

12 §.

Ledamöterna av sparbanks styrelse skola vara svenska medborgare.

Sparbanks huvudmän och ledamöterna av dess styrelse skola vara bosatta inom sparbankens verksamhetsområde, så vida ej Konungens befallningshavande på grund av särskilda förhållanden finner skäl medgiva annat.

13 §.

Styrelsen äge att själv eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å sparbankens vägnar än även inför domstolar och andra myndigheter företräda sparbanken. Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen, vare i den mån ej annat följer av vad i denna lag stadgas utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen.

14 §.

I förhållande till sparbanken vare styrelsen pliktig att i sin förvaltning av sparbankens angelägenheter ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i reglementet eller av huvudmännen meddelas.

Styrelsen må dock ej efterkomma föreskrift av huvudmännen, där den finnes strida mot denna lag eller reglementet.

15 §.

Huvudman eller styrelseledamot äge ej deltaga i behandling av fråga rörande avtal mellan honom och sparbanken. Ej heller må han deltaga i behandling av fråga om avtal mellan sparbanken och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot sparbankens. Vad sålunda är stadgat äge motsvarande tillämpning beträffande gåva från sparbankens sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan.

16 §.

Sker ändring i styrelsens sammansättning eller ändrar styrelseledamot sitt hemvist, skall styrelsens ordförande ofördröjligen göra anmälan därom hos Konungens befallningshavande. Vid anmälan om ändring i styrelsens sammansättning skall fogas styrkt avskrift av protokoll, som bestyrker ändringen.

17 §.

Angående befogenhet för styrelseledamot att för sparbanken mottaga stämning är stadgat i rättegångsbalken; och skall vad i sådant avseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall delgivas sparbanken.

18 §.

Huvudmän eller styrelseledamöter i sparbank, vilka genom att överträda denna lag eller sparbankens reglemente tillfoga banken eller

tredje man skada eller som eljest uppsåtligen eller av vårdslöshet tillskynda sparbanken skada, svare för skadan, en för alla och alla för en.

19 §.

Under sparbanks första verksamhetsår skall genom styrelsens ordförandes försorg förteckning å huvudmän och styrelseledamöter i sparbanken sist en månad från det anmälan, som i 6 § sägs, blivit gjord införas en gång i en eller flera tidningar inom orten, där hinder ej möter, samt anslås å lätt tillgänglig plats å ett vart av sparbankens kontor.

Sedermåra åligge det styrelsens ordförande att årligen inom fjorton dagar från huvudmännens årssammanträde låta anslå dylik förteckning på sätt nyss är sagt.

20 §.

Vad i denna lag finnes stadgat om styrelseledamot skall åga motsvarande tillämpning å styrelsesuppleant.

Har suppleant utövat styrelseledamots befogenhet, vare den omständigheten, att förutsättningen för hans inträde i styrelsen saknats, utan verkan mot en var, som ej visas hava ågt kännedom därom.

Om rörelsen.

21 §.

Sparbank må ej utan särskilt tillstånd utöva verksamhet vid avdelningskontor eller genom sparbankskommitté å annan ort än där styrelsen har sitt säte. Sådant tillstånd må, när verksamheten finnes kunna vara till nytta för det allmänna, meddelas av Konungens befallningshavande i det län, inom vilket sparbanken avser att inrätta avdelningskontoret eller sparbankskommittén.

22 §.

Sparbank må ej driva annan inlåningsrörelse än å motboksräkning; dock att sparbank må för fyllande av tillfälligt penningbehov begagna kredit å löpande räkning eller kreditivräkning i riksbanken eller inländskt bankbolag eller annorledes upptaga lån.

En och samma insättares tillgodohavande må icke annorledes än genom upplupen räntas läggande till kapitalet ökas utöver visst i reglementet bestämt belopp, högst tjugutusen kronor; dock må Konungens befallningshavande, då särskilda skäl därtill föranleda, meddela sparbank tillstånd att i fråga om viss insättares tillgodohavande höja det sålunda bestämda beloppet.

Ej må sparbank ikläda sig skyldighet att annorledes än viss tid, minst en månad, efter uppsägning återbetala insatta medel; styrelsen dock lämnat öppet att, då sådant prövas kunna ske utan olägenhet, medgiva utbetalning utan avvaktan på uppsägningstidens utgång.

23 §.

Insättning i sparbank skall antecknas i motbok. Motboken, som skall vara försedd med ordningsnummer, må ej vara ställd till innehavaren eller eljest utställd på sådant sätt, att den blir gällande i innehavarens hand; och skall i motboken intagas erinran om att överlåtelse bör till den nye ägarens säkerhet anmälas hos sparbanken. Har beträffande de insatta medlens utbetalning förbehåll gjorts, skall anteckning därom ske i motboken. Vid motboken skola vara fogade utdrag av denna lag och sparbankens reglemente, i vad de avse förhållandet emellan sparbanken och insättare.

Då medel, som insatts i sparbank, lyftas, skall anteckning därom ske i motboken.

Har motbok förkommit, bör den, som förlorat motboken, sådant hos sparbankens styrelse ofördröjligen anmäla och därvid uppgiva tid och omständigheter, under vilka förlusten tinat. Styrelsen skall då genom kungörelse, vilken på bekostnad av den, som förlorat motboken, införes en gång i allmänna tidningarna och, där det kan ske, en gång i tidning inom orten, efterlysa motboken. Därest denna icke inom sex månader från sista kungörandet tillrättakommit, vare den, för vars räkning efterlysning skett, berättigad att mot kvitto utbetomma hela sitt tillgodohavande; och äge efter medlens utbetalning motboken icke gällande kraft mot sparbanken.

24 §.

Omyndig må utan särskild tillåtelse av förmyndare förfoga över medel, som den omyndige, efter det han fyllt femton år, själv å motbok insatt. Sådana medel må ej utan den omyndiges samtycke utbetalas till förmyndaren.

25 §.

Sparbanks inlåning må allenast med beloppet av sparbankens kassa-behållning, sammanlagt med det belopp, som för sparbankens räkning inestår i riksbanken eller inländskt bankbolag eller av sparbanken utlånats mot riksgäldskontorets skattkammarväxlar eller nedlagts i högst till gällande marknadsvärde bokförda obligationer, utfärdade av staten,

allmänna hypoteksbanken eller konungariket Sveriges stadshypotekskassa, överstiga tjugufem gånger beloppet av sparbankens fonder.

26 §.

Sparbanks utlåningsrörelse skall företrädesvis avse sparbankens verksamhetsområde.

Sparbanks medel må ej såsom lån utlämnas mot annat fordringsbevis än skuldebrev.

Lån må, då fråga ej är om lån till kommun eller dylik samfällighet, utlämnas allenast mot säkerhet av pant eller borgen. Såsom pant må ej godkännas in-teckning i fartyg eller förlagsin-teckning; ej heller må lån mot pant av aktier eller lottbrev utlämnas till högre sammanlagt belopp än som motsvarar sparbankens fonder.

År lån, för vilket kommun eller dylik samfällighet ej är i egen-skap av huvudgäldenär eller löftesman ansvarig, icke ställt att betalas inom tre månader eller, där fråga är om lån, för vilket säkerheten ut-göres av in-teckning i fast egendom, inom sex månader, skall spar-banken förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom tid, som nyss för varje fall sagts.

Lån, för vilket säkerheten utgöres av borgen av annan än kommun eller dylik samfällighet, må utlämnas allenast på viss tid och må ej utestå längre än tio år. År lånet ställt på längre återbetalningstid än ett år, skall i skuldebrevet utfästas årlig avbetalning i förhållande till den tid, för vilken lånet beviljats; sparbanken dock alltid obetaget att begagna sin rätt att uppsäga lånet till återbetalning på en gång.

27 §.

Oavsett vad i 22 och 26 §§ stadgas må sparbank med sådan inom dess verksamhetsområde befintlig ekonomisk förening, som har till ändamål att inom viss ort bereda driftkredit åt idkare av mindre jordbruk (jordbrukskassa) och som i enlighet med bestämmelser, vilka Konungen meddelar, vunnit godkännande från det allmännas sida, träffa avtal om öppnande för kassan av löpande räkning eller kreditivräkning. Sådant avtal må ej träffas för längre tid än ett år i sänder och skall, därest det jordbrukskassan lämnade godkännandet genom laga kraftäggande beslut återkallas, kunna uppsägas att genast upphöra att gälla.

28 §.

Lån av sparbanks medel må ej utlämnas mot skuldförbindelse, för vars uppfyllande ledamot av sparbankens styrelse eller i spar-Bihang till riksdagens protokoll 1922. 8 saml. 43 häft. (Nr 63.) 2

banken anställd tjänsteman i egenskap av huvudgäldenär eller löftesman svarar, utan så är, att till säkerhet för lånets fulla belopp ställes pant antingen av statens, allmänna hypoteksbankens, konungariket Sveriges stadshypotekskassas eller andra fullgoda obligationer eller av inteckning inom hälften av senast fastställda taxeringsvärdet uti jordbruksfastighet å landet eller fastighet i stad, köping eller municipal-samhälle.

29 §.

Sparbank vare skyldig att i tillgångar, vilka kunna med lätthet förvandlas i penningar, redovisa ett belopp, som tillsammans med sparbankens ineliggande kassa motsvarar minst en tiondedel av insättarnas behållning enligt senaste bokslut. Dylig kassareserv skall utgöras av riksgäldskontorets skattkamarväxlar eller sådana obligationer, som i 28 § omförmälas, eller fordran hos riksbanken eller inländskt bankbolag; dock må av kassareserv högst 50,000 kronor utgöras av inteckningar av sådan beskaffenhet, som i 28 § sägs.

30 §.

Sparbank må ej förvärva fast egendom, så vitt fråga ej är om fastighet, som är avsedd för sparbankens inrymmande. Vill sparbank förvärva eller förbättra fastighet, som nyss sagts, för belopp, vilket sammanlagt med det belopp, vartill sparbanken förut tillhörig fastighet av enahanda art enligt 33 § bör uppskattas, överstiger en fjärdedel av sparbankens fonder, skall frågan härom hänskjutas till huvudmännens prövning; och må åtgärden ej vidtagas, där ej minst två tredjedelar av de i frågans avgörande deltagande huvudmännen uttalat sig därför.

Sparbank må ej förvärva annan lös egendom än penningar, obligationer, av rörelsen betingade fordringar samt sådana inventarier, som anskaffas för rörelsen eller till fastighet, som sparbanken äger.

Utan hinder av vad i första och andra styckena stadgats må sparbank till skyddande av fordran på offentlig auktion eller fondbörs inköpa egendom, som är för fordringen utmätt eller pantsatt.

Har sparbank förvärvat egendom enligt vad ovan sagts, må sparbanken för egendomens försäljande eller tillgodogörande i övrigt vidtaga de åtgärder, som må finnas lämpliga; dock att egendom, vilken inköpts till skyddande av fordran, i varje fall skall avyttras, så snart det kan ske till belopp, som täcker fordringen.

Om bokföring och bokslut.**31 §.**

I stället för de i förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar föreskrivna dag- och inventarieböcker skall sparbank föra följande böcker:

kassabok, som skall upptaga alla in- och utbetalningar samt föras i två exemplar av särskilda personer, vilka hava att för varje expeditionsdag fastställa den kontanta behållningens belopp;

avräkningsbok för insättarna med upplägg för en var av dem ävensom ett årligt sammandrag av dessa avräkningar;

lånebok, som skall upptaga de av sparbanken utlämnade lån, därå inbetalda räntor och gjorda avbetalningar samt för lånen ställda säkerheter ävensom ett årligt sammandrag av låneräkningarna.

Därjämte skola föras:

register å sparbankens gäldenärer; samt

huvudbok, som skall avslutas för varje kalenderår och fullständigt utvisa sparbankens rörelse under året samt dess ställning vid årets början och slut.

Styrelsen äger, där så provas lämpligt, uppdelas en var av ovan nämnda böcker i flera och att låta föra även andra böcker.

32 §.

Sparbanks styrelse har att för varje år, sedan bokslut upprättats, avgiva förvaltningsberättelse, upptagande vinst- och förlusträkning samt balansräkning.

Berättelsen, som skall föreligga av styrelsen underskriven föremars månads utgång, skall tillhandahållas revisorerna vid revisionens början samt huvudmännen senast en vecka före årssammanträdet.

33 §.

Jämte vad i förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar är stadgat gälle i avseende å upprättandet av sparbanks balansräkning:

1) Sparbankens tillgångar må ej upptagas vare sig över sina verkliga värden eller till högre belopp än som motsvara kostnaderna för deras förvärvande eller anskaffande. Obligationer, utfärdade av staten, allmänna hypoteksbanken eller konungariket Sveriges stadshypotekskassa,

må icke anses upptagna över sina verkliga värden, om de upptagits till gällande marknadsvärden eller till sådana värden, att obligationernas avkastning utgår efter en räntefot, motsvarande medeltalet av riksbankens officiella diskontosatser under de senast tilländagångna tio åren.

2) I den mån ej annat följer av vad nedan under 4) och 5) stadgas, må tillgångarna dock upptagas till högre belopp än som motsvara kostnaderna för deras förvärvande eller anskaffande, så framt sådant särskilt anges i den förvaltningsberättelse styrelsen enligt 32 § har att avlämna.

3) Osäkra fordringar skola upptagas endast till de belopp, varmed de beräknas komma att inflyta, varjämte värdelösa fordringar skola avskrivas.

4) Fast egendom, avsedd till stadigvarande bruk för sparbanken, må ej i vidare mån än som betingas av därå nedlagda förbättringar upptagas till högre värde än det, vartill den varit uppförd i närmast föregående fastställda balansräkning.

5) Obligation må ej upptagas till högre värde än det, vartill den varit uppförd i närmast föregående fastställda balansräkning, därest icke värdeökningen samtidigt tages i anspråk till täckande av förlust, som uppstått å sparbankens rörelse, eller till motsvarande nedsättning av annan tillgångs bokförda värde.

6) De belopp, vartill sparbankens särskilda fonder uppgå, skola vart för sig i balansräkningen uppföras bland skulderna.

7) Organisations- eller förvaltningskostnader må ej uppföras såsom tillgång.

Vad i förenämnda förordning stadgas om balansräknings införande i inventariebok skall i stället avse dess införande i den i 31 § omförmälda huvudboken.

Beträffande uppställandet av vinst- och förlusträkning gälle, att densamma skall upptaga sparbankens inkomster av och utgifter för rörelsen under året samt angiva verkställda avskrivningar.

Om sparbanks fonder och om användning av sparbanks vinst.

34 §.

Har i sparbank, vars fonder uppgå till minst tio tusen kronor, det förhållande emellan sparbankens inlåning och dess fonder, som jämlikt denna lag skall förefinnas, blivit rubbat, må till återställande av nämnda förhållande genom frivilliga bidrag av huvudmän eller andra bildas säkerhetsfond.

På sparbankens huvudmän ankomme att besluta om säkerhetsfonds bildande. Teckning av bidrag till sådan fond skall för att vara bindande ske å teckningslista, å vilken sparbankens sista balansräkning samt revisorernas yttrande däröver skola vara avskrivna.

Säkerhetsfond ävensom, där det vid fondens bildande utfästs, ränta efter högst sex för hundra om året skall till bidragstecknarna eller deras rättsinnehavare återbetalas, i den mån sparbankens återstående fonder äro tillräckliga för upprätthållande av det föreskrivna förhållandet emellan sparbankens inlåning och fonder.

35 §.

Sparbanks vinst skall, i den mån grundfonden eller, om säkerhetsfond bildats, denna gått förlorad, i första hand användas till att uppbringa sådan fond till det belopp, vartill den skall uppgå. Vad som icke tages i anspråk för nämnda ändamål skall avsättas till reservfond; huvudmännen dock obetaget att, efter det styrelsen avgivit yttrande i ärendet, för väckande och underhållande, särskilt hos mindre bemedlade, av håg till sparsamhet av tillgängliga vinstmedel använda ett belopp, som i förhållande till sparbankens ställning är av ringa betydelse.

När reservfonden eller, där förbehåll om tillskjuten grundfonds återbärande icke gjorts i reglementet, sammanräknade beloppet av grund- och reservfonderna överstiger tio procent av insättarnas behållning enligt senaste bokslut, äge sparbankens huvudmän, efter det styrelsen avgivit yttrande i ärendet, besluta, att intill hälften av vinsten eller, om vinsten till någon del jämlikt första stycket i denna paragraf bestämts för där avsett allmännyttigt ändamål eller behöver tagas i anspråk för avvägbringande av nyss angivna förhållande emellan reservfonden eller sammanräknade beloppet av grund- och reservfonderna samt insättarnas behållning, intill hälften av vad därefter återstår skall användas till sådant allmännyttigt eller välgörande ändamål, som icke på grund av gällande författning skall tillgodoses genom skattebidrag. Huvudmännens beslut skall underställas Konungens befallningshavande, som har att pröva, huruvida beslutet överensstämmer med föreskrifterna i denna lag och sparbankens reglemente.

36 §.

Skall jämlikt förbehåll i sparbanks reglemente grundfond eller del därav med den ränta, som må vara utfäst, återbäras, må det ej ske, förrän reservfonden uppgår till belopp, som motsvarar tio gånger grundfonden jämte därå förbehållen ränta; ej heller må återbäring ske, så länge säkerhetsfond, där sådan bildats, ej återbetalts eller om genom återbäringen det förhållande, som skall förefinnas emellan sparbankens in-

låning och fonder, skulle rubbas. Ränta å grundfond må ej beräknas efter högre räntefot än sex för hundra om året.

37 §.

Har sparbank försatts i konkurs efter ansökan, som gjorts inom ett år från det beslut om återbetalning av säkerhetsfond eller om återbäring av grundfond fattades, vare beslutet, så vitt det inverkar på borgenärernas rätt, utan verkan; skolande å belopp, som på grund av vad sålunda stadgats skall till konkursboet erläggas, gäldas ränta efter sex för hundra om året från den dag, då beloppet av sparbanken utbetaltes.

38 §.

I den mån ej annat följer av vad i 34 och 36 §§ stadgats, må sparbanks fonder ej minskas, så framt det ej erfordras till täckande av förlust, som uppstått å sparbankens rörelse.

Om revision.

39 §.

Revisorer för granskning av sparbanks förvaltning skola väljas av huvudmännen. Valet skall ske för en tid av högst tre år; dock må tiden utgå allenast å dagen för huvudmännens årssammanträde.

Revisor må, ändå att den tid, för vilken han blivit vald, ej gått till ända, kunna genom beslut av huvudmännen skiljas från uppdraget.

Avgår revisor, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, åligge det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val av ny revisor i den avgångnes ställe; dock må, om suppleant finnes, med sådant val anstå till nästa årssammanträde med huvudmännen.

Till revisor må ej utses den, som är i sparbankens eller styrelseledamots tjänst.

Revisorerna åligge att årligen granska sparbankens kassa, värdehandlingar och verifikationer samt räkenskaper och protokoll.

Sparbankens styrelse skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera sparbankens kassa och övriga tillgångar samt granska sparbankens alla böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må av revisor hos styrelsen begärd upplysning angående förvaltningen icke förvägras.

40 §.

Revisorerna skola för varje räkenskapsår över granskningen avgiva en av dem underskriven berättelse, som genom styrelsens försorg skall tillhandahållas huvudmännen senast en vecka före deras årssammanträde. Berättelsen skall innehålla utlåtande beträffande bokslutets riktighet och säkerheten av placeringen av sparbankens medel.

41 §.

Hava revisorer i sin berättelse mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av dem granskats, eller vid fullgörandet av sitt uppdrag visat vårdslöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, en för alla och alla för en sparbanken ansvariga för all därav uppkommande skada.

42 §.

Vad om revisor i denna lag stadgas skall jämväl tillämpas å revisorssuppleant.

Om talan mot styrelse eller revisorer.

43 §.

Ansvarsfrihet må ej anses styrelsen beviljad, så framt en tredjedel av samtliga huvudmän röstat däremot.

Varder talan å styrelsens förvaltning under den tid förvaltningsberättelse omfattar ej anställd inom ett år från det berättelsen framlades å sammanträde med huvudmännen, vare så ansett, som om ansvarsfrihet blivit styrelsen beviljad.

Utan hinder därav, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelseledamot begått brottslig handling, kunna mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen avsett även den handling.

Talan mot revisorer enligt 41 § må ej anställas, sedan två år förflutit från det revisorerernas berättelse framlades å sammanträde med huvudmännen, utan så är, att talan grundas därpå, att brottslig handling blivit begången.

44 §.

Avträdes sparbanks egendom till konkurs efter ansökning, som gjorts inom två år från det förvaltningsberättelse framlades å sammanträde med huvudmännen, äge konkursboet att anställa klander å förvaltningen för den tid berättelsen avser, ändå att ansvarsfrihet blivit styrelsen beviljad.

Försättes sparbanken i konkurs efter ansökning, som gjorts inom två år från det revisorerernas berättelse framlades å sammanträde med

huvudmännen, äge konkursboet mot dem anställa sådan talan, som omförmåles i 41 §.

Talan, varom ovan i denna paragraf sägs, skall anhängiggöras inom en månad från utgången av den för bevakning av fordringar i konkursen utsatta tid eller, där tiden för talans anställande av sparbanken då ännu ej gått till ända, inom utgången av den tid. Försummas det, vare rätt till talan förlorad.

**Om ändring av reglementet och vissa andra fall, då särskild röstövertikt
erfordras för beslut av huvudmännen.**

45 §.

Beslut om ändring av sparbanks reglemente vare ej giltigt, med mindre samtliga huvudmän förenat sig därom eller beslutet fattats å två på varandra följande sammanträden med huvudmännen, därav minst ett årssammanträde, och å det sammanträde, som sist hållits, biträts av minst två tredjedelar av de vid sammanträdet närvarande huvudmännen.

Beslut om sparbanks överlåtelse på annan sparbank eller på bankbolag eller om sparbanks trädande i likvidation i andra fall än i 58 § avses vare ej giltigt, med mindre samtliga huvudmän förenat sig därom eller beslutet fattats å två på varandra följande sammanträden med huvudmännen, därav minst ett årssammanträde, samt å det sammanträde, som sist hållits, biträts av minst fyra femtedelar av de röstande och dessa tillika utgjort minst tre fjärdedelar av samtliga huvudmän.

Är för giltighet av beslut, varom ovan är stadgat, något ytterligare villkor bestämt i reglementet, lände ock det till efterrättelse.

Beslut om ändring av sparbanks reglemente vare ej heller giltigt, förrän det blivit av Konungens befallningshavande stadfäst.

Om likvidation och upplösning.

46 §.

Hava sparbanks huvudmän enligt 45 § andra stycket beslutit, att sparbanken skall träda i likvidation, eller har Konungens befallningshavande enligt vad i 58 § stadgas förordnat, att likvidation skall äga rum, välje huvudmännen en eller flera likvidatorer att verkställa likvidationen.

47 §.

Utse ej sparbanks huvudmän likvidatorer, då Konungens befallningshavande enligt vad i 58 § stadgas förordnat, att likvidation skall äga rum, ankomme på Konungens befallningshavande att utse en eller flera likvidatorer, och svare under tiden, intill dess sådant skett, de, som med vetskap om att Konungens befallningshavande meddelat förordnande, som nyss sagts, deltaga i beslut om fortsättande av sparbankens verksamhet eller handla å dess vägnar, för uppkommande förbindelser, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

48 §.

Likvidator skall vara här i riket bosatt svensk medborgare. Uppdraget att vara likvidator anses gälla intill dess likvidationen blivit avslutad men kan när som helst återkallas av den, som utsett likvidatorn. Avgår likvidator, innan han fullgjort sitt uppdrag, och finnes ej suppleant, åligge det övriga likvidatorer att ofördröjligen föranstalta om val av ny likvidator.

49 §.

Likvidatorerna skola ofördröjligen hos Konungens befallningshavande anmäla, att sparbanken trätt i likvidation. Därvid skall uppgift lämnas om likvidatorernas samt, där suppleanter utsetts, deras fullständiga namn och hemvist.

Avgår likvidator eller suppleant eller utses ny sådan eller ändrar likvidator eller suppleant sitt hemvist, skall ock därom anmälan hos Konungens befallningshavande ofördröjligen göras av likvidatorerna.

Vid anmälan, att likvidator eller suppleant utsetts, skall fogas styrkt avskrift av protokoll eller annan handling, som bestyrker anmälingens riktighet.

50 §.

Då likvidatorer utsetts, göra styrelsen ofördröjligen reda för sin förvaltning under den tid, för vilken ej förut förvaltningsberättelse framlagts å sammanträde med huvudmännen.

Styrelsens redovisning skall av likvidatorerna ofördröjligen överlämnas till revisorerna, som hava att granska densamma och däröver inom fyra veckor avgiva skriftlig berättelse. Redovisningen jämte revisorernas berättelse skall av likvidatorerna så snart ske kan framläggas å sammanträde med huvudmännen; och skall å det sammanträde till behandling företagas frågan om beviljande av ansvarsfrihet åt styrelsen

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 8 saml. 43 häft. (Nr 63.) 3

för den tid redovisningen omfattar. Om behandling av denna fråga samt om rätt att tala å styrelsens förvaltning äge vad i 43 och 44 §§ finnes stadgat motsvarande tillämpning.

51 §.

Likvidatorerna åligge att ofördröjligen söka årsstämming å sparbankens okända borgenärer samt att förteckna dess tillgångar och skulder.

Då sådant erfordras för likvidationens verkställande och så snart det utan uppenbar skada kan ske, skall sparbankens egendom förvandlas i penningar.

Sparbankens egendom må ej avyttras under hand på andra villkor än som det jämlikt 58 § förordnade allmänna ombudet godkänt.

I övrigt skall om likvidatorernas befogenhet att företräda sparbanken samt om deras rättigheter och skyldigheter i tillämpliga delar gälla vad i denna lag är stadgat angående styrelse eller styrelseledamot.

52 §.

Finnes säkerhetsfond eller har i sparbankens reglemente gjorts sådant förbehåll, som i 3 § andra stycket under 4) omförmäles, åligge det likvidatorerna att, i den mån sparbankens tillgångar förslå, ombesörja återbetalning av säkerhets- eller grundfond jämte utfäst ränta; dock må återbäring av grundfond ej äga rum, förrän säkerhetsfond jämte ränta återbetalts.

53 §.

Sedan den i årsstämningen utsatta inställelsedagen är förbi samt likvidatorerna fullgjort sitt uppdrag, skola de inför huvudmännen framlägga redovisning för sin förvaltning.

Då sådan redovisning framlagts, anses sparbanken upplöst; och skola likvidatorerna ofördröjligen göra anmälan därom hos Konungens befallningshavande.

Vid anmälan skall fogas bestyrkt avskrift av protokoll, som förts i ärendet, ävensom bevis om dagen för årsstämmningens utfärdande.

54 §.

Finnes enligt likvidatorernas redovisning överskott, skall detta på sätt huvudmännen äga bestämma användas för allmännyttigt eller välgörande ändamål, som icke på grund av gällande författning skall tillgodoses genom skattebidrag.

Beslut härom skall underställas Konungens befallningshavandes prövning; och har Konungens befallningshavande att tillse, att överskottet användes i överensstämmelse med fastställt beslut.

55 §.

Avträdes sparbanks egendom till konkurs, skall sparbanken såsom konkursgäldenär företrädas av styrelsen eller, om, då beslutet om egendomsavträde meddelades, likvidatorer varit utsedda, av dessa. Under konkursen må dock i behörig ordning nya styrelseledamöter eller nya likvidatorer kunna utses.

56 §.

Finnes efter konkursens upphörande överskott, skall likvidation verkställas i enlighet med bestämmelserna i 46—49 samt 51—54 §§.

Finnes ej överskott, anses sparbanken upplöst, då konkursen upphörde. Det åligger dem, som under konkursen sist företrädde sparbanken såsom konkursgäldenär, att om sparbankens sålunda skedda upplösning ofördröjligen göra anmälan hos Konungens befallningshavande.

Om tillsyn.

57 §.

Handhavandet av tillsynen över sparbank skall på sätt nedan stadgas fördelas emellan Konungens befallningshavande i det län, där sparbankens styrelse har sitt säte, samt en av Konungen för hela riket förordnad sparbanksinspektör.

58 §.

Konungens befallningshavande tillkomme:

att för varje sparbank inom länet förordna ett allmänt ombud;

att, om sparbanks huvudmän eller styrelse fattat beslut, som står i strid med lag eller sparbankens reglemente eller eljest finnes medföra våda för sparbankens säkerhet, förbjuda verkställighet av beslutet;

att, om beslut av nyss omförmälda beskaffenhet gått i verkställighet, förelägga huvudmän eller styrelse att, där så ske kan, göra rättelse;

att förelägga huvudmän, styrelse eller revisorer att fullgöra vad dem enligt lag eller sparbankens reglemente åligger; samt

att, där huvudman eller styrelseledamot i fall, som avses i 18 §, tillskyndat sparbanken skada, föranstalta om talans anställande mot den ersättningskyldige, så framt ej vad i 43 § stadgas utgör hinder därför.

Konungens befallningshavande äge förelägga vite vid meddelande av föreskrift eller förbud, som i denna paragraf omförmäles, samt fälla till sådant vite.

Föreläggande, som ovan sagts, må utom vad angår innehållet i balansräkning eller vinst- och förlusträkning icke av Konungens befallningshavande meddelas i fråga om i lag givna föreskrifter, vilkas överträdande är belagt med straff. I frågor, som angå sparbanks rörelse eller bokföring, må förbud eller föreläggande icke heller av Konungens befallningshavande meddelas, med mindre sparbanksinspektören gjort framställning därom.

Då Konungens befallningshavande i anledning av att rubbning uppstått i det förhållande, som skall förefinnas emellan sparbanks fonder och dess inlåning, förelägger sparbankens styrelse att vidtaga rättelse, må, där ej särskilda omständigheter föranleda annat, den tid, inom vilken föreläggandet skall vara fullgjort, icke sättas längre än två månader, och må i intet fall sagda tid bestämmas till mer än ett år.

Har sparbanks styrelse underlåtit att ställa sig föreläggande, som sist sagts, till efterrättelse eller har eljest svårare avvikelser skett från denna lag eller sparbankens reglemente och varder avvikelserna ej inom förelagd tid rättad, äge Konungens befallningshavande förordna, att sparbanken genast skall träda i likvidation.

59 §.

Har sparbank trätt i likvidation, äge Konungens befallningshavande under likvidationen enahanda befogenhet gent emot likvidatorerna som enligt vad i 58 § första, andra och tredje styckena sägs tillkommer Konungens befallningshavande gent emot sparbankens styrelse.

60 §.

Allmänna ombudet bör minst en gång årligen verkställa undersökning av sparbankens förvaltning. Sådan undersökning bör, där hinder ej möter, ske genom deltagande i den revision av sparbankens förvaltning, varom i 39 § förmäles.

Träder sparbanken i likvidation, åligge allmänna ombudet att övervaka denna.

Allmänna ombudet vare pliktigt att meddela Konungens befallningshavande och sparbanksinspektören alla de upplysningar angående sparbanken, som av dem äskas.

Förordnande att vara allmänt ombud må när som helst av Konungens befallningshavande återkallas.

Allmänna ombudet njute arvode av allmänna medel efter de grunder Konungen stadgar.

61 §.

Sparbanksinspektören åligger:

att i fråga om lämpliga inrättandet och bedrivandet av sparbanks verksamhet tillhandagå med råd och upplysningar;

att med uppmärksamhet följa sparbankernas verksamhet; samt

att, därest inspektören finner, att sparbanks verksamhet icke står i överensstämmelse med denna lag eller sparbankens reglemente, göra de erinringar hos sparbankens styrelse eller de framställningar hos Konungens befallningshavande, vartill inspektören kan finna sig för-anlåten.

Där inspektören finner sådant nödigt, äge inspektören meddela föreskrifter angående sättet för förande av sparbanks räkenskaper.

Närmare bestämmelser om inspektörens verksamhet meddelas av Konungen.

62 §.

Sparbanksinspektören äge, när sådant prövas nödigt, sammankalla sparbanks styrelse eller, om sparbanken befinner sig i likvidation, likvidatorerna.

Vid sammanträde med huvudmännen eller av inspektören utlyst sammanträde med styrelse eller likvidatorer må inspektören eller, efter inspektörens förordnande, allmänna ombudet närvara och i överläggningarna deltaga.

63 §.

Sparbanks styrelse eller, där sparbanken trätt i likvidation, dess likvidatorer åligger:

att för sparbanksinspektören och allmänna ombudet när som helst hålla sparbankens kassa och övriga tillgångar samt alla böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning;

att å tider, som av inspektören bestämmas, och enligt av inspektören fastställda formulär upprätta och till inspektören insända översikter över sparbankens tillgångar och skulder; skolande i sådan översikt angivas, huruvida anledning finnes till antagande, att bokförda värdet av någon i översikten upptagen tillgång överstiger dess verkliga värde;

att jämväl i övrigt meddela inspektören och allmänna ombudet alla de upplysningar rörande sparbanken, som av dem äskas;

att, där inspektören meddelat föreskrift beträffande sättet för förandet av sparbanks räkenskaper, ställa sig sådan föreskrift till efterrättelse;

att, så snart den i 32 § omförmälda berättelsen föreligger av styrelsen underskriven, insända avskrifter därav jämte vinst- och förlusträkning samt balansräkning till såväl inspektören som allmänna ombudet samt att efter verkställd revision tillstålla inspektören och allmänna ombudet den däröver avgivna berättelsen ävensom protokoll, upptagande de å sammanträde med huvudmännen i anledning av nämnda berättelser fattade besluten; samt

att årligen senast en månad efter huvudmännens årssammanträde avgiva statistisk redogörelse angående sparbanken jämlikt de föreskrifter Konungen kan låta utfärda.

64 §.

Sparbanks förvaltnings- och revisionsberättelser ävensom det protokoll, som utvisar huvudmännens i anledning av berättelserna fattade beslut, skola i erforderliga delar enligt bestämmelser, som det tillkommer sparbanksinspektören att meddela, genom styrelsens ordförandes försorg hållas anslagna å lätt tillgänglig plats å ett vart av sparbankens kontor.

65 §.

Till bestridande av kostnaderna för sparbanksinspektörens verksamhet skall sparbank årligen erlægga bidrag enligt bestämmelser, som utfärdas av Konungen. Detta bidrag skall utgå efter visst, för samtliga sparbanker lika förhållande till sammanlagda beloppet av de utav sparbank vid utgången av nästföregående kalenderår förvaltade medlen men må icke överstiga fem tusendedels procent av detta belopp.

Straffbestämmelser.

66 §.

Med böter från och med femtio till och med tvåtusen kronor eller fängelse straffes .

- 1) stiftare, vilken falskeligen avgiver försäkran, som i 4 § sägs;
- 2) styrelseledamot eller annan, som vid anmälan hos Konungens befallningshavande mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift;
- 3) styrelseledamot eller likvidator, som i skriftlig handling, vilken framlägges för huvudmännen, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift;

4) styrelseledamot, som vid upprättandet av balansräkning mot bättre vetande förfar i strid med föreskrifterna i 33 §;

5) styrelseledamot eller annan, som mot bättre vetande till sparbanksinspektören avger oriktig eller ofullständig uppgift angående omständighet, varom det ålegat honom att lämna inspektören upplysning;

6) revisor, som i revisionsberättelse mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift rörande sparbankens angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av honom granskats;

7) revisor, som, oaktat han insett eller bort inse, att skada kunnat följa därav, yppar något av vad vid granskning av styrelsens förvaltning eller sparbankens räkenskaper kommit till hans kännedom utan att det med nödvändighet erfordras för fullgörande av hans uppdrag.

Ej må straff, som ovan är stadgat, tillämpas, där förbrytelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

67 §.

Med böter från och med fem till och med femhundra kronor straffes

1) den, som underlåter att fullgöra honom enligt denna lag åliggande anmälan hos Konungens befallningshavande;

2) styrelseordförande, som icke iakttagit föreskrifterna i 19 eller 64 §.

68 §.

För överträdelse av det i 21 § stadgade förbudet vare straffet böter från och med femtio till och med tvåtusen kronor.

69 §.

Böter och viten, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till fulla gäldandet av böter eller vite, skall förvandling ske efter allmänna strafflagen.

Särskilda bestämmelser.

70 §.

Över beslut, som av Konungens befallningshavande eller sparbanksinspektören på grund av denna lag meddelas, må klagan föras hos Konungen i vederbörande statsdepartementet; dock gånge beslut, som meddelas av Konungens befallningshavande, utan hinder av klagan i verkställighet, där icke Konungen annorlunda förordnar.

71 §.

Sparbank vare i mål, för vilka ej annorledes genom lag stadgas, lydande under allmän underrätt i den ort, där sparbankens styrelse enligt reglementet har sitt säte.

Förseelser, som omförmälas i 67 §, skola åtalas vid den underrätt, under vilken sparbanken enligt första stycket lyder.

72 §.

Enskilds förhållande till sparbank må ej i oträngt mål yppas.

73 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1923.

74 §.

Genom den nya lagen upphäves, i den mån ej nedan annorlunda stadgas, lagen angående sparbanker den 29 juli 1892, sådan den lyder efter de ändringar i eller tillägg till densamma, som innehållas i senare utfärdade författningar.

75 §.

I fråga om den nya lagens tillämpning å sparbank, vars reglemente blivit stadfäst, innan nya lagen trätt i kraft, skola följande bestämmelser lända till efterrättelse:

1) Äldre sparbank, som vill fortsätta sin verksamhet, vare pliktig att, där ej Konungen medgiver anstånd, före den 1 januari 1924 hava, i den mån det erfordras och ej annat följer av vad nedan stadgas, vidtagit sådana ändringar i sitt reglemente, att detsamma står i överensstämmelse med föreskrifterna i nya lagen, samt å ändringarna förskaffat sig Konungens befallningshavandes stadfästelse. Erfordras ej ändring av reglementet, skall sparbanken före nämnda dag hos Konungens befallningshavande hava gjort anmälan om att den vill fortsätta sin verksamhet. Så länge stadfästelse å nu föreskriven reglementsändring icke meddelats eller anmälan, som nyss sagts, icke blivit gjord, skola förut gällande bestämmelser äga tillämpning å sparbanken. Har ej sparbanken före ovan angivna dag erhållit stadfästelse eller gjort anmälan, varom här förmäles, och har ej Konungen medgivit anstånd, skall sparbanken genast ställas under utredning; och skall därvid stadgandet i 22 § i lagen den 29 juli 1892 äga motsvarande tillämpning.

2) Äldre sparbank må fortsätta sin verksamhet utan hinder därav, att sparbanken saknar grundfond eller att dess grundfond uppgår till lägre belopp än i 5 § sägs.

3) I äldre sparbanks reglemente må stadgas, att den del av huvudmännen, som skall utses av korporation eller myndighet, icke behöver vara tillsatt förrän å dagen för huvudmännens årssammanträde år 1925.

4) Därest för äldre sparbank föreskriften i 10 § första stycket nödvändiggör sådan ändring i huvudmännens sammansättning, att huvudman, vilken icke utsetts av korporation eller myndighet, som i nämnda lagrum sägs, skall ersättas av huvudman, tillsatt av dylik korporation eller myndighet, skall i sparbankens reglemente stadgas, att, sedan nya lagen vunnit tillämpning å sparbanken, nytt val av samtliga huvudmän skall verkställas så snart ske kan och sist å dagen för huvudmännens årssammanträde år 1925 samt att, intill dess samtliga sålunda föreskrivna nyval ägt rum, äldre reglementsbestämmelser angående huvudmännens sammansättning och tillsättande skola lända till efterrättelse. Huvudman, som tillsatts, innan nya lagen vunnit tillämpning å sparbanken, och som icke enligt vad nu sagts är pliktig att avgå, vare, ändå att han tillsatts för längre tid, pliktig att avgå sist å årssammanträdet år 1934.

5) Har huvudman eller styrelseledamot i äldre sparbank valts för tid, som tilländagår efter den dag, då nya lagen vinner tillämpning å sparbanken, må han utan hinder därav, att han, vad angår styrelseledamot, icke är svensk medborgare eller att han är bosatt utom sparbankens verksamhetsområde eller ledamot av styrelse för eller tjänsteman i annan sparbank, fortsätta utövandet av sitt uppdrag, till dess tiden därför utgår, dock ej längre än till huvudmännens årssammanträde år 1925. Är, då nya lagen vinner tillämpning å äldre sparbank, av sparbankens styrelseledamöter mer än en fjärdedel ledamöter av styrelse för eller tjänstemän i bankbolag, vare styrelseledamot ej av sådan anledning pliktig att avgå från sin befattning förrän å huvudmännens årssammanträde år 1926.

6) Där stadfäst reglemente för äldre sparbank icke utgör hinder för sparbanken att, sedan en och samma insättares tillgodohavande uppnått tjugutusen kronor, låta det ökas annorledes än genom upplupen räntas läggande till kapitalet, må, om och i den utsträckning Konungens befallningshavande efter att hava inhämtat sparbanksinspektörens yttrande bestämmer, det belopp, varutöver ökning utan Konungens befallningshavandes samtycke allenast i nämnda ordning må ske, sättas högre än tjugutusen kronor.

7) Äldre sparbank vare befriad från skyldigheten att iakttaga föreskriften i 25 §, dock ej längre än till den 1 januari 1939, där ej Konungen medgiver anstånd. Sådan sparbanks inlåning må under övergångstiden icke med högre belopp än som redovisas på sätt i *Bihang till riksdagens protokoll 1922. 8 saml. 43 häft. (Nr 63.)*

nämnda paragraf närmare angives överstiga femtio gånger beloppet av sparbankens fonder; och äge Konungens befallningshavande, där sparbankens fondställning försämrats eller eljest särskild anledning att påkalla en förbättring därav föreligger, att efter att hava inhämtat sparbanksinspektörens yttrande fastställa visst lägre förhållande emellan sparbankens inlåning och fonder än sålunda föreskrivits, dock ej lägre än det i 25 § stadgade.

8) Har, då nya lagen vinner tillämpning å äldre sparbank, sparbanken lån mot pant av aktier eller lottbrev utlämnade till högre sammanlagt belopp än sparbankens fonder, utgöre vad i 26 § tredje stycket stadgas ej hinder för sparbanken att, då dylikt lån förfaller, låta det omsättas mot oförändrad säkerhet. Efter den 1 januari 1934 må äldre sparbank ej hava lån utestående mot in-teckning i fartyg eller förlagsin-teckning; ej heller må efter sagda dag utlåningen mot pant av aktier eller lottbrev sammanlagt överstiga beloppet av sparbankens fonder.

9) Bestämmelsen om att sparbanks kassareserv, i den mån den skall överstiga 50,000 kronor, icke må redovisas i in-teckningar behöver icke vara till fullo genomförd förrän vid upprättandet av bokslut för år 1933.

10) Innehar äldre sparbank, då nya lagen vinner tillämpning å sparbanken, egendom, som sparbank jämlikt 30 § ej må förvärva, vare sparbanken pliktig att, därest Konungens befallningshavande ej med-giver anstånd, före den 1 januari 1928 hava avytttrat sådan egendom.

11) Äldre sparbank vare, intill dess bokslut för år 1933 sker, fritagen från den skyldighet, som jämlikt 33 § må åligga sparbanken att vid balansräknings upprättande nedskryva sparbanken den 1 januari 1923 tillhöriga obligationer till deras verkliga värden; dock att sparbank, som begagnar sig av den sålunda medgivna befrielsen, icke må bokföra dylika obligationer till högre värden än de lägsta värden, vartill de må hava bokförts efter den 1 januari 1921. Så länge sparbank tillhöriga obligationer i balansräkning upptagas över deras verkliga värden, må grundfond eller ränta därå icke återbäras; ej heller må, där ej Konungens befallningshavande i särskilt fall det tillstädjer, uppkommen vinst användas annorledes än till avsättning till reservfond.

12) Vad i denna lag stadgas må icke verka inskränkning i den rätt, som enligt äldre sparbanks reglemente eller eljest gjort förbehåll kan tillkomma stiftare eller annan att återbekomma tillskjuten grundfond eller därå njuta ränta.

13) Tillstånd att utöva verksamhet vid avdelningskontor eller

genom sparbankskommitté vare ej av nöden, där avdelningskontoret eller sparbankskommittén inrättats före den 1 maj 1920.

14) Sparbanksinspektören vare pliktig att tillhandagå jämväl sparbank, å vilken nya lagen icke vunnit tillämpning, med råd och upplysningar angående lämpliga bedrivandet av sparbankens verksamhet.

76 §.

I fråga om medel, som för gift kvinnas räkning innestå i sparbank, skall bestämmelsen i 26 § i lagen den 29 juli 1892 i dess ursprungliga lydelse fortfarande lända till efterrättelse, om äldre giftermålsbalken är tillämplig å makarnas förmögenhetsförhållanden.

77 §.

Om sparbanks konkurs är särskilt stadgat.

Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 13 juli 1887 angående handelsregister, firma och prokura.

Härigenom förordnas, att 8 § i lagen den 13 juli 1887 angående handelsregister, firma och prokura skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

8 §.

Var — — — — — firma.

I — — — — — fullgörande.

Från nu stadgade anmälningsskyldighet undantagas fartygsredare och rederier, aktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, registrerade föreningar, solidariska bankbolag samt sparbanker.

Enkelt — — — föreskrivet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1923.

Jämlikt 41 § riksdagsordningen får utskottet härmed avgiva utlåtande över ej mindre omförmälda proposition än även nedannämnda, inom riksdagen i anledning av propositionen väckta, till utskottet likaledes hänvisade motioner, nämligen

inom *första kammaren*:

nr 146 av herr *Johansson, Johan Bernhard* jämte fyra andra av kammarens ledamöter och med instämmande i motionens syfte av en kammarens ledamot,

nr 149 av herr *Andersson, Albin* jämte sju andra ledamöter av kammaren (lika lydande med här nedan omförmälda motion II:289), samt

nr 157 av herr *Heyman*,

inom *andra kammaren*:

nr 271 av herr *Johanson* i Huskvarna jämte tre andra av kammarens ledamöter,

nr 285 av herrar *Olsson* i Labbemåla och *Lundén*,

nr 286 av herr *Magnusson* i Tumhult, med vilken sju andra av kammarens ledamöter instämt,

nr 287 av herr *Olsson* i Ramsta jämte sex andra av kammarens ledamöter,

nr 289 av herr *Karlström* i Lummelunda jämte nio andra kammarens ledamöter, samt

nr 296 av herr *Ernfors* jämte sju andra av kammarens ledamöter och med instämmande i motionens syfte av tre kammarens ledamöter (lika lydande med ovan omförmälda motion I:146.)

I: 157.

Herr *Heyman* yrkar i sin motion avslag å Kungl. Maj:ts proposition.

I: 146.

Herr *Johansson, J. B.* och medmotionärer hemställa om följande ändrade lydelse av nedannämnda paragrafer:

4 § 2:a stycket.

»Vid ansökning, som skall vara underskriven av samtliga stiftare, skall fogas försäkran av stiftarne, att det belopp, vartill grundfonden enligt reglementet skall uppgå, blivit tecknat ävensom en av stiftarne godkänd organisationsplan, utvisande sparbankens beräknade omslut, inkomster och utgifter under de tre första verksamhetsåren.»

11 § 4:e stycket.

»Styrelseledamot må ej vara tjänsteman i sparbanken, där ej sådant är i reglementet uttryckligen medgivet, ej heller ledamot av styrelse eller tjänsteman i annan sparbank eller verkställande direktör för eller tjänsteman i enskilt bankbolag. Av styrelsens ledamöter må ej mera än en tredjedel tillika vara ledamöter av styrelse för bankbolag.»

25 §.

»Sparbanks inlåning må allenast med beloppet av sparbankens kassabehållning, sammanlagt med det belopp, som för sparbankens räkning inestår i riksbanken eller i inländskt bankbolag eller som av sparbanken antingen nedlagts i riksgäldskontorets skattkammарväxlar eller statens, allmänna hypoteksbankens, konungariket Sveriges stadshypotekskassas eller andra fullgoda obligationer eller ock utlämnats såsom lån, för vars fulla belopp kommun eller annan dylik samfällighet är ansvarig eller säkerhet ställts i form av pant i riksgäldskontorets skattkammарväxlar, obligationer, varom ovan nämnts, eller inteckning inom hälften av senast fastställda taxeringsvärdet uti jordbruksfastighet å landet eller fastighet i stad, köping eller municipalsamhälle med undantag av industrifastighet, överstiga tio gånger beloppet av sparbankens fonder.»

I slutet av 28 § tilläggas orden, »med undantag av industrifastighet».

29 §.

Beloppet 50,000 kronor höjes till 100,000 kronor.

I slutet av 30 § 1 stycket tilläggas orden »samt beslutet tillika vinner Konungens befallningshavandes stadfästelse.»

33 § 1 mom.

»Sparbankens tillgångar må ej upptagas vare sig över sina verkliga värden eller till högre belopp än som motsvara kostnaderna för deras förvärvande eller anskaffande; och skall i förstnämnda hänseende gälla, att obligationer, varom nedan sägs, icke må upptagas till högre värden, än att obligationernas avkastning utgår efter en räntefot, som, vad angår av staten, allmänna hypoteksbanken eller konungariket Sveriges stadshypotekskassa utfärdade obligationer, motsvarande medeltalet av riksbankens officiella diskontosatser under de senast tilländagångna tio åren samt, vad beträffar övriga fullgoda obligationer, sagda medeltal, ökat med en halv procent.»

36 §.

»Skall jämlikt — — — — förbehållen ränta eller ock tio procent av insättarnas behållning enligt senaste bokslut; ej heller — — — — om året.»

57—65 §§.

Bestämmelserna i dessa paragrafer böra utgå.

75 § 5 mom.

»Har huvudman eller styrelseledamot i äldre sparbank valts för tid, som tilländagår efter den dag, då nya lagen vinner tillämpning å sparbanken, må han utan hinder därav, att han, vad angår styrelseledamot, är verkställande direktör eller tjänsteman i bankbolag eller icke är svensk medborgare eller att han är bosatt utom sparbankens verksamhetsområde eller ledamot av styrelse för eller tjänsteman i annan sparbank, fortsätta utövandet av sitt uppdrag, till dess tiden därför utgår, dock ej längre än till huvudmännens årssammanträde år 1925. Är, då nya lagen vinner tillämpning å äldre sparbank, av sparbankens styrelseledamöter mer än en

tredjedel ledamöter av styrelsen för bankbolag, vare styrelseledamot ej av sådan anledning skyldig att avgå från sin befattning förrän å huvudmännens årssammanträde år 1929.»

7 mom.

I detta moment bör uttrycket »femtio gånger» utbytas mot »trettio gånger».

9 mom.

Ändringen i 29 § påkallar den jämkning i förevarande moment, att talet 50,000 utbytes mot 100,000.

Därest ändringsförslagen i nyss anförda särskilt viktiga delar befinnas icke kunna antagas, anse motionärerna ett förkastande av Kungl. Maj:ts förslag i dess helhet är vida att föredraga framför ett godkännande av de principer, som däri kommit till uttryck i nämnda delar.

II: 271. Herr *Johanson* i Huskvarna och medmotionärer hemställa om nedanstående ändrade lydelse av

29 §.

Sparbank vare skyldig — — — (lika lydande med Kungl. Maj:ts förslag) — — — eller inländskt bankbolag; dock må av kassareserv högst hälften utgöras av inteckningar av sådan beskaffenhet, som i 28 § sägs.

II: 285. Herrar *Olsson* i Labbemåla och *Lundén* yrka:

att riksdagen med avslag å § 4, mom. 3 i Kungl. Maj:ts i propositionen nr 147 framställda förslag måtte besluta, att ifrågavarande moment må bibehållas vid sin nuvarande lydelse, samt

att Kungl. Maj:ts i § 57 i ovan nämnda proposition framlagda förslag om tillsättande av en sparbanksinspektör icke måtte vinna riksdagens bifall.

II: 286. Herr *Magnusson* i Tumhult och medmotionärer hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att handhavandet av tillsynen över sparbank skall åligga Kungl. Maj:ts befallningshavande i det län, där sparbankens styrelse har sitt säte, och anhåller, att utskottet måtte vidtaga de ändringar i lagförslaget, som av ett bifall till denna motion föranledas.

II: 287. Herr *Olsson* i Ramsta och medmotionärer yrka:

att lagförslagets 10 §, 6 stycket, måtte givas följande lydelse: »Huvudman må ej vara tjänsteman i sparbanken, där ej sådant är i reglementet uttryckligen medgivet, ej heller tjänsteman i annan sparbank.»

samt 11 § 4 stycket, ändras sålunda: »Styrelseledamot må ej vara tjänsteman i sparbanken, där ej sådant är i reglementet uttryckligen medgivet, ej heller tjänsteman i annan sparbank. Av . . . bankbolag.»

att ur 22 § orden »högst tjugutusen kronor» utgå och i stället stadgas, att

Konungens befallningshavande äger pröva, att i sparbanks reglemente fastställes ett med hänsyn till sparbankens omslutning och reglementets likviditetsbestämmelser lämpligt belopp, varöver en och samma insättares tillgodohavande icke må annorledes än genom upplupen räntas läggande till kapitalet ökas, samt att de förändringar i lagtexten, som härav kunna föränledas, jämväl vidtagas, ävensom

att 25 § måtte komma att innehålla följande bestämmelser: »Sparbanks inlåning må överstiga tjugufem gånger summan av sparbankens fonder allenast med beloppet av följande tillgångar:

- 1) kassabehållning,
- 2) tillgodohavande hos riksbanken eller inländskt bankbolag,
- 3) riksgäldskontorets skattkamarväxlar,
- 4) gällande marknadsvärdet av obligationer, utfärdade av staten, allmänna hypoteksbanken, konungariket Sveriges stadshypotekskassa eller kommuner och andra dylika samfälligheter,
- 5) löpande skuldebrev, för vilka kommun eller annan dylik samfällighet är ansvarig.

Herr *Karlström* och hans medmotionärer påyrka, därest ej propositionen finnes böra alldeles avslås, följande ändringar i förslaget:

II: 289.

Beträffande 25 § böra in-teckningar inom halva taxeringsvärdet i jordbruksfastighet liksom i annan fastighet med undantag av industrifastighet och ren skogsfastighet likställas med kassabehållning och banktillgodohavanden ävensom med där omförmälda obligationer. Så även lån till kommuner samt sådana industriobligationer, för vilka in-teckningar av samma slag i ägande fastigheter ligga såsom säkerhet. Den i samma paragraf föreslagna bestämmelsen om marknadsvärdet bör såsom varande mera till skada än gagn utgå. Godkännas dessa ändringar, böra även bestämmelserna om 25 gånger fondernas belopp ändras till exempelvis 10 gånger detta, varom dock ytterligare ändring synes erforderlig.

I fråga om bestämmelserna i 33 § angående beräkning av värdet av obligationer synes föreskriften rörande vissa prima obligationer kunna godkännas, blott bestämmelsen om marknadsvärdet såsom möjligt alternativ borttages. I lagen bör dock angivas någon grund för värdering av andra obligationer. Lämpligast vore, om i lagen ej uppräknade obligationer upptoges till värden, som förhölle sig till de uppräknades värden på samma sätt som deras marknadsvärden inbördes.

Vidkommande frågan om tillsynen över sparbankerna enligt 57 och följande §§ avstyrkes, att en särskild sparbanksinspektörsbefattning upprättas.

I avseende å 29 § synes icke någon maximigräns böra i lagen bestämmas, då varje maximering innebär ett underkännande av särskilt fastighetsin-teckningarnas under halva taxeringsvärdet riskfria och prima karaktär.

I 26 § torde den frihet i fråga om lånetid, som tillagts kommunerna, också böra tillkomma elektriska distributionsföreningar.

Beträffande 10 § bör en omformulering ske, så att successiv förnyelse kan medgivas i sparbanksreglementet, d. v. s. att vid huvudmans avgång före valperiodens utgång nyvalet avser en självständig ny period av vanlig längd.

I 11 § bör intagas bestämmelse att vid styrelseledamots avgång före valperiods slut suppleant inträder för den återstående tiden utan att särskilt val erfordras.

Vidare synes det i samma paragraf stadgade ovillkorliga förbudet för sparbank att i sin styrelse hava annan sparbanks styrelses ledamot vara för strängt, under det att förbudet för bankbolags personal att tillhöra sparbanksstyrelse borde skärpas därhän, att tjänstemän och verkställande direktörer i bankbolag aldrig finge tillhöra sparbanks styrelse.

Bestämmelserna i §§ 18 och 66 angående skadestånds- och straffpåföljder torde icke vara nödvändiga utan gällande bestämmelser därvidlag bibehållas oförändrade.

Beträffande det närmare innehållet av de ifrågavarande lagförslagen får utskottet hänvisa till förslagen och de vid propositionen fogade utdragen av protokoll, förda i statsrådet och lagrådet.

I fråga om vad motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna.

1910 års
sparbanks-
kommitté.

Sedan svenska sparbanksföreningen på sin tid anhållit om utredning angående inrättande av en fackmässig inspektion för rikets sparbanker, tillsattes år 1910 en särskild kommitté med uppdrag att dels verkställa berörda utredning och dels avgiva de förslag till ändringar i gällande sparbankslag, som till följd av omläggning av sparbankskontrollen eller eljest syntes erforderliga. I sitt år 1911 framlagda betänkande föreslog kommittén, att tillsynen över sparbankerna skulle handhavas av bankinspektionen såsom central tillsynsmyndighet, varjämte kommittén till tryggande av insättarnas intressen förordade vissa andra ändringar i gällande lagstiftning, såsom införande av förbud för sparbank att belåna aktie, lottbrev, in-teckning i fartyg eller förlagsinteckning, fastställande av ett legalt maximum för insättarnas tillgodohavanden m. m.

Såväl sparbanksföreningen och det stora flertalet av landets sparbanker som de flesta länsstyrelserna ställde sig emellertid avvisande mot kommittéförslaget, och detta blev ej heller lagt till grund för ny lagstiftning i ämnet.

1920 års
sparbanks-
sakkunniga.

Den 23 januari 1920 tillkallades sakkunniga för att inom finansdepartementet verkställa utredning och avgiva förslag i fråga om en revision av gällande sparbankslagstiftning. Därvid framhöll vederbörande departementschef, att utredningen borde göras så fullständig och omfattande, som i betraktande av behovet av ett snabbt resultat vore möjligt, varjämte närmare belystes vissa av de spörsmål, som borde bliva föremål för de sakkunnigas behandling; särskilt betonades det i ett flertal riksdagsmotioner framförda kravet på förändrade regler för huvudmännens tillsättande.

Bemälda sakkunniga hava den 27 juli 1921 avgivit betänkande och förslag i ämnet.

Häröver hava yttranden avgivits av länsstyrelserna, bank- och fondinspektionen, statistiska centralbyrån, sparbanksföreningen, bankföreningen samt de flesta av rikets 485 sparbanker.

Det svenska sparbanksväsendet har som känt nått en synnerligen kraftig utveckling under den period av omkring 100 år, som förflutit sedan dess uppkomst. Sålunda utgjorde antalet sparbanker år 1830 25 och år 1866 195 med ett förvaltadt kapital av 41,134,595 kronor. Vid tillkomsten av nu gällande lag om sparbanker av den 29 juli 1892 uppgick antalet till 375 med icke mindre än 1,072,746 insättare och en sammanlagd insättarbehållning av 283,916,243 kronor. Under den tid av omkring 30 år, som 1892 års sparbankslag ägt gällande kraft, har sparbanksväsendets uppsving oavbrutet fortgått, så att vid slutet av år 1919 — det sista år, för vilket en fullständig sparbanksstatistik föreligger — antalet sparbanker utgjorde 477 med 2,200,667 insättare och en insättarbehållning av icke mindre än 1,870,771,907 kronor. Sparbankernas fonder, vilka vid utgången av år 1891 uppgingo till 25,231,490 kronor, hade vid slutet av år 1919 stigit till 107,118,607 kronor. Antalet sparbanker utgör för närvarande 485.

Utskottet.
Sparbanksväsendets utveckling.

Såsom ett utmärkande drag för sparbanksväsendet framstår vid en jämförelse med övriga penninginrättningar i främsta rummet frånvaron av enskilt vinstintresse hos sparbankernas stiftare och ledare, vilka i syfte att gagna det allmänna påtagit sig ansvaret och arbetet med sparbankernas bildande och skötsel. Frånvaron av det privata vinstintresset har också tagit sig uttryck i gällande sparbankslags bestämmelser i fråga om dispositionen av vinst å sparbanks rörelse, enligt vilka sådan vinst under vissa förutsättningar och efter vissa regler kan användas till åtgärder för väckande av håg till ökad sparsamhet eller till vissa välgörande eller allmännyttiga ändamål. Såsom anstalter med en i allmänhet enkel organisation hava flertalet sparbanker i regel genom enskilda personers uppoffring och frivilliga arbete kunnat förvaltas utan nämnvärda administrationskostnader eller i varje fall med mycket obetydliga sådana. Vid placeringen av insättarnas medel hava sparbankerna vidare i allmänhet undvikit affärsverksamhet av större omfattning och huvudsakligen ägnat sig åt att tjäna fastighetskrediten (utom i vad angår industrifastigheter), att stödja hantverk och därmed jäm-

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 8 saml. 43 häft. (Nr 63.)

förliga smärre företag samt att tillgodose småfolkets lånebehov inom den ort, som utgjort sparbankens verksamhetsområde.

I dessa för sparbanksväsendet utmärkande drag torde man huvudsakligen hava att söka grunden till den lyckliga utveckling, dessa banker hittills nått, och förutsättningarna för deras stora insats till främjande av sparsamhet och företagsamhet. Tack vare dessa förutsättningar hava också sparbankerna, obundna av allt för ingående och stränga lagbestämmelser, i allmänhet förvaltats på ett sätt, som torde kunna sägas hava fullt motsvarat det förtroende, som från allmänhetens sida ställts på sparbankernas ledning. Ytterst sällsynta torde de fall vara, då till följd av en sparbanks otillfredsställande skötsel dess insättare lidit förluster.

*Behovet av
ny lagstiftning.*

Enbart den erfarenhet rörande sparbankernas verksamhet, som med hittillsvarande lag vunnits, lärer sålunda enligt utskottets mening icke kunna anses giva stöd åt kravet på en fullständigt ny lagstiftning å detta område. Visserligen hava icke heller sparbankerna kunnat helt undgå att röna inflytande av de våldsamma omvälvningar, som under de senaste åren karaktäriserat det ekonomiska livet i allmänhet. I sådant avseende må exempelvis erinras om de tendenser till en mindre önskvärd nybildning och filialbildning av sparbanker, som under inflationsperioden gjorde sig märkbara och mot vilka vid 1920 års riksdag i sparbankslagen infördes vissa bestämmelser av innehåll, att fastställelse å sparbanks reglemente skulle kunna vägras, då sparbanken prövades icke vara till nytta för det allmänna, att sparbank icke skulle äga att utan särskilt tillstånd inrätta avdelningskontor utom den ort, där styrelsen hade sitt säte, samt att huvudmän och styrelseledamöter i sparbank skulle vara bosatta inom det län, varinom sparbankens styrelse hade sitt säte. Det torde vidare vara att befara, att vissa sparbanker icke helt undgått förluster på grund av de katastrofer, som under den senaste tiden drabbat åtskilliga affärsföretag, framför allt vissa affärsdrivande banker. Olyckor av denna art, vilka närmast torde vara föranledda av de utav världskriget framkallade förhållandena, lära emellertid icke vara möjliga att förebygga ens genom de mest restriktiva lagbestämmelser. I detta avseende torde man kunna förvänta, att sparbankernas ledningar hämtat lärdom av erfarenheten. I varje fall synes det utskottet uppenbart, att de abnorma förhållanden, som framkallas av en ekonomisk kris, icke böra läggas till grund för en lagstiftning i ämnet. Erfarenheten har visat, att det ekonomiska livet besitter en avsevärd elasticitet och efter en kris snart nog återtager normala funktioner. Lagstiftningen bör därför

uppenbarligen avses icke för exceptionella utan för normala förhållanden och under kristider torde man i stället även för sparbankernas vidkommande vara hänvisad att tillgripa provisoriska undantagslagar, i den mån sådana äro erforderliga för att anpassa sparbankernas verksamhet efter för tillfället rådande förhållanden.

Om sålunda behovet av en helt ny sparbankslagstiftning, avsedd för normala ekonomiska förhållanden, enligt utskottets förmenande icke kan anses äga tillräcklig grund i den praktiska erfarenheten, så har icke heller vare sig från sparbankshåll eller från riksdagens sida någon begäran framställts om en fullständig revision av nu gällande sparbankslag. Väl hava vid olika tillfällen förslag framställts till ändringar beträffande vissa detaljer i sparbankslagen. Sålunda beslöt svenska sparbanksföreningen på ett möte år 1908, vid vilket 75 av landets sparbanker voro representerade, att till Kungl. Maj:t ingå med anhållan om utredning angående inrättande av en fackmässig inspektion för rikets sparbanker, och i anledning härav tillsattes, såsom i den föregående redogörelsen omnämnts, under år 1910 en kommitté med uppdrag att verkställa utredning rörande de ändringar i sparbankslagen, som kunde synas erforderliga. Det förslag, som av denna kommitté framlades, föranledde emellertid icke någon åtgärd.

Även inom riksdagen hava vid ett par tillfällen vissa detaljfrågor varit föremål för behandling. Sålunda väcktes vid 1913 års riksdag två lika lydande motioner, i vilka begärdes utredning rörande åtgärder för begränsande av huvudmäns rätt till självkomplettering. Förslaget avstyrktes emellertid av bankoutskottet och frågan förföll genom kamrarnas skiljaktiga beslut. Vid 1919 års riksdag väcktes i detta ämne ånyo motioner, i vilka hemställdes om utredning, huruvida och i vad mån ändrade bestämmelser rörande vården om sparbankernas angelägenheter och förvaltning kunde vara av behovet påkallade. I sitt i ärendet avgivna utlåtande fann bankoutskottet den i motionerna påtalade anordningen med huvudmännens komplettering mindre tilltalande och ifrågasatte, huruvida icke huvudmännens rätt till självkomplettering borde i någon mån inskränkas, exempelvis genom att visst antal av huvudmännen finge utses antingen av kommunal myndighet eller av annan korporation eller myndighet, som för sparbanken hyste intresse. En utredning i ärendet syntes utskottet påkallad, och därvid borde dels ånyo upptagas frågan, i vad mån en kontroll av sparbankernas verksamhet kunde vara önskvärd utöver den som i sparbankslagen vore föreskriven, dels ock undersökas, huruvida åtgärder borde vidtagas i syfte att förhindra, att sparbankernas medel i alltför stor utsträckning fränhändes den ort, där de uppsamlats.

Utskottet tillstyrkte därför den i motionerna begärda utredningen. Även denna gång förföll emellertid frågan genom kamrarnas olika beslut.

Ehuru utskottet, på sätt ovan framhållits, icke kan finna en fullständig revision av gällande sparbankslagstiftning vara av erfarenheten påkallad, anser utskottet dock allt fortfarande en komplettering av 1892 års sparbankslag i vissa hänseenden erforderlig. I sådant avseende vill utskottet särskilt framhålla behovet av en reform beträffande sättet för huvudmännens tillsättande. Den i propositionen föreslagna anordningen i detta hänseende, enligt vilken minst en tredjedel av huvudmännen skall tillsättas av viss offentlig myndighet, finner utskottet i stort sett tillfredsställande. Jämväl de bestämmelser, som av Kungl. Maj:ts föreslagits beträffande styrelses sammansättning och vilka bestämmelser synas ägnade att skydda sparbankerna från att privatbanksintressen i alltför hög grad göra sig gällande inom deras ledning, har utskottet funnit vara väl avvägda. Icke heller läser det kunna förnekas, att i vissa andra hänseenden, exempelvis beträffande sättet för sparbanks likvidation och upplösning, särskilda föreskrifter äro erforderliga.

Emellertid innehåller det nu framlagda lagförslaget, utöver de bestämmelser, som här ovan berörts, en mängd andra genomgripande förändringar, ägnade att i väsentliga avseenden omgestalta de nuvarande grunderna för sparbankernas förvaltning. Rörande de flesta av dessa principiellt betydelsefulla bestämmelser hava på frågans förberedande stadium synnerligen delade meningar gjort sig gällande. I flertalet av de yttranden, som avgivits över sparbankssakkunnigas år 1921 framlagda förslag, hava såväl från vederbörande myndigheters sida som från sparbankshåll framställts ändringsförslag. Kungl. Maj:ts förslag, som i huvudsak bygger på de sakkunnigas betänkande, har dock i åtskilliga punkter avvikit från detsamma. Inom riksdagen hava, såsom av den föregående redogörelsen framgår, i anledning av propositionen väckts ett flertal motioner, i vilka hemställts om ändringar i eller avslag å Kungl. Maj:ts förslag. Sparbanksföreningen hade även i sitt yttrande över sakkunnigförslaget framhållit, att nyheterna i detta delvis vore av så genomgripande och invecklad natur, att den tid, som lämnats föreningen och de särskilda sparbankerna att yttra sig över förslaget, ingalunda kunde anses tillräcklig för en tillfredsställande granskning, och på denna grund i första hand hemställt, att frågan måtte få anstå, tills densamma hunnit att fullt genomdiskuteras och övervägas.

Även utskottet har vid ärendets behandling kommit till den uppfattningen, att Kungl. Maj:ts förslag icke bör oförändrat antagas. För

ett tillförlitligt bedömande av de olika föreliggande förslagen erfordras emellertid enligt utskottets mening, utöver de utredningar, som verkstälts före propositionens framläggande, vissa ytterligare undersökningar för att utröna de ifrågasatta bestämmelsernas praktiska verkningar på sparbanker av olika omfattning och art. Den synnerligen begränsade tid, som för frågans handläggning stått utskottet till buds, har icke medgivit vare sig dessa undersökningar eller den omformning av de särskilda lagbestämmelserna, som enligt utskottets mening erfordras. Icke heller har det med hänsyn till de övriga arbetsuppgifter, som påvilat utskottet, varit möjligt att i den nu gällande lagen inarbeta de delar av det föreliggande förslaget, vilka syntes vara av beskaffenhet att kunna i sin nuvarande avfattning godkännas. På grund härav har utskottet ansett att, innan en reform av nu gällande sparbankslag företages, frågan bör göras till föremål för en förnyad omprövning genom Kungl. Maj:ts försorg.

Utskottet övergår här nedan till att i korthet beröra några av de huvudpunkter i Kungl. Maj:ts förslag, beträffande vilka utskottet icke kunnat ansluta sig till den uppfattning, som kommit till synes i propositionen.

Det föreliggande lagförslaget synes i första hand sträva att skydda insättarnas intressen, och i detta syftemål har föreslagits åtskilliga bestämmelser framför allt till stärkande av sparbanks *soliditet*. Detta syfte är även enligt utskottets mening värt allt beaktande, och till vinnande av detsamma böra givetvis vidtagas alla åtgärder, som äro möjliga utan att alltför strängt kringskära den rörelsefrihet, som sparbankerna hittills ägt och vilken, såsom förut framhållits, efter utskottets förmenande i stort sett icke missbrukats. Det vill emellertid förefalla utskottet, som om lagförslaget utgått från en uppfattning, vilken i allt för hög grad underkänt de tysta förutsättningarna för sparbanksväsendets lyckliga utveckling. Det främsta villkoret för ett tillfredsställande skydd av insättarnas intressen är enligt utskottets mening, att sparbanken äger en ansvarskännande och klok ledning. Därest sparbankernas utlåning icke bedrives på ett tillfredsställande sätt, torde varken de föreslagna soliditetsbestämmelserna eller en sträng kontroll vara tillfyllest för att fullt tillvarataga insättarnas rätt. Såsom i det föregående framhållits, torde de svenska sparbankerna i allmänhet hava ägt goda ledningar, och de förslag beträffande sammansättningen av styrelser och huvudmän, som av Kungl. Maj:t framlagts och till vilka utskottet här ovan uttalat sin anslutning, synas ägnade att skapa ökad

*Soliditets-
bestämmelser.*

trygghet för att sparbankernas angelägenheter fortfarande komma att handhavas på ett även ur insättarnas synpunkt tillfredsställande sätt.

Utskottet förbiser dock icke, att, utöver de allmänna förutsättningar, vilka här ovan berörts, vissa ytterligare garantier för upprätthållande av sparbankernas soliditet kunna erfordras, och att de föreskrifter i detta avseende, vilka finnas i 1892 års sparbankslag, torde behöva kompletteras. Det synes dock kunna ifrågasättas, huruvida de av Kungl. Maj:t nu föreslagna bestämmelserna beträffande relationen mellan sparbanks inlåning och fonder samt i fråga om värderingen av sparbanks tillgångar, ur synpunkten av sparbanksväsendets lyckliga utveckling kunna anses väl avvägda. Det föreliggande lagförslaget synes genom föreskrifterna om utvidgning av sparbankernas skyldighet att placera sina medel i vissa obligationer ägnat att försvåra, att sparbankernas tillgångar tillgodogöras den ort, där de uppsamlats. Sparbankerna äga för närvarande en synnerlig betydelse för fastighetskrediten och för tillgodoseendet av kommunernas lånebehov, och det synes utskottet vara en angelägenhet av stor vikt, att icke genom alltför ingripande lagbestämmelser en omläggning av denna medelplacering nödvändiggöres. Utskottet kan fördenskull icke ansluta sig till den uppfattning, på vilken Kungl. Maj:ts förslag är grundat, att fastighetsinteckningar inom halva taxeringsvärdet eller kommunlån icke skulle kunna godkännas såsom riskfria placeringar. Enligt lagförslagets 25 § skall nämligen för denna del av sparbanks utlåning täckning erfordras, medan lån mot obligationer, utfärdade av staten, allmänna hypoteksbanken eller konungariket Sveriges stadshypotekskassa, godkännas såsom placering utan täckningsplikt.

Beträffande de ifrågavarande fastighetsinteckningarna må visserligen erkännas, att under exceptionella förhållanden på fastighetsmarknaden desamma givetvis kunna förorsaka förluster och att de sålunda icke kunna anses riskfria i den mening, att de under en i vanlig ordning företagen likvidation vid vilket tillfälle som helst kunna väntas inbringa det belopp, vartill de i vederbörande sparbanks balansräkning upptagits. Detta lär emellertid med samma berättigande kunna sägas om obligationerna, vilkas värde ständigt är underkastat större eller mindre växlingar och vilka därför uppenbarligen kunna förorsaka förluster. Vid starka kursfluktuationer torde sålunda en sparbank med stor obligationsportfölj, som helt eller delvis anskaffats under ogynnsamt prisläge, lätt kunna råka i svårigheter, även om dess ställning i övrigt är synnerligen god. I allmänhet torde därför enligt utskottets förmenande fastighetsinteckningar inom halva taxeringsvärdet — utskottet fränser härvid industri- och skogsfastigheter — böra kunna betraktas såsom i lika mån

riskfria som placeringar i obligationer. Förevarande spørsmål bör emellertid enligt utskottets uppfattning, i all synnerhet som, på sätt ovan framhållits, ej någondera av de här avhandlade placeringarna teoretiskt kan betraktas såsom riskfri, icke enbart ses ur den här berörda synpunkten, i vad mån den ena eller den andra säkerheten vid en eventuell likvidation kan befaras innebära större eller mindre förlustrisk. Avgörande hänsyn bör uppenbarligen tagas även till frågan, huruvida de föreslagna bestämmelserna kunna anses ändamålsenliga för ett fortsatt lyckligt bedrivande av sparbankernas länepolitik. Ur denna synpunkt måste i överensstämmelse med vad utskottet här ovan uttalat beträffande sparbankernas medelplacering en lättnad i kravet på obligationsinnehav till förmån för fullgoda fastighetsinteckningar och kommunlån anses påkallad.

Jämväl i fråga om åtgärder till tryggande av sparbanks *likviditet* föreslås i propositionen en betydande skärpning av nuvarande bestämmelser i detta avseende. Såvitt utskottet har sig bekant, har erfarenheten icke givit vid handen, att sparbankerna under normala förhållanden haft några väsentliga svårigheter att vid behov erhålla likvida medel. Sparbanksledningarna veta i allmänhet väl, vid vilka tidpunkter större påfrestningar på bankens kassa äro att vänta och vidtaga i tid åtgärder för att möta dessa påfrestningar: utlåningen minskas tillfälligt eller medel anskaffas på löpande räkning i en förlagsbank, vare sig en affärsbank eller en större sparbank, med vilken samarbete uppehålls. Givet är, att under sådana ekonomiska omvälvningar, vilka kunna framkallas av krig eller andra liknande exceptionella förhållanden, påfrestningar kunna uppstå av den art, att sparbankernas likviditet i större utsträckning sättes i fara. Dylika förhållanden äro emellertid uppenbarligen att hänföra till sådana omständigheter, vilka böra föranleda särskilda provisoriska undantagsbestämmelser och till vilka hänsyn ej bör tagas vid en lagstiftning, avsedd för normala förhållanden. Därest likväl efter förnyad prövning även för vanliga förhållanden särskilda åtgärder från det allmännas sida skulle anses påkallade till tryggande av sparbankernas likviditet, vill det förefalla utskottet, att sådana åtgärder skulle kunna vidtagas utan att tillgripa de av Kungl. Maj:t nu föreslagna bestämmelserna, vilka synas ägnade att i alltför hög grad binda sparbankernas frihet i fråga om medelplaceringen. I varje fall synas de i 29 § av lagförslaget intagna bestämmelserna i sin nuvarande avfattning icke böra lagfästas, förrän en undersökning verkställts, huruvida icke andra utvägar till vinnande av det avsedda syftet lämpligen kunna väljas. Sålunda torde det böra prövas, huruvida icke antingen i lagstiftningsväg en form må kunna

*Likviditets-
bestämmelser.*

finnas för en utvidgning av det redan nu förefintliga samarbetet mellan olika sparbanker eller ett institut kan skapas för att — i analogi med privatbankernas rediskontering i riksbanken — bereda sparbankerna möjlighet att genom en återbelåning av fullgoda fastighetsinteckningar tillgodose sitt behov av likvida medel.

*Tillsynen över
sparbankerna.*

Bland huvudpunkterna i propositionen märkes vidare förslaget till en utvidgad *tillsyn* över sparbankernas verksamhet. Det lär icke kunna förnekas, att den kontroll, som för närvarande utövas huvudsakligen genom de av länsstyrelserna utsedda ombuden, icke kan anses helt tillfredsställande. Detta har även, såsom av det ovan anförda framgår, tidigare från olika håll framhållits. I det förslag, som med anledning av svenska sparbanksföreningens ovanberörda framställning i ämnet utarbetades av 1910 års sparbankskommitté, föreslogs att, med bibehållande av den lokala kontrollen genom i orterna bosatta ombud, en central tillsyn över sparbankerna skulle uppdragas åt bankinspektionen. 1921 års sparbankssakkunniga hava nu föreslagit inrättandet av en särskild sparbanksinspektion, bestående av en sparbanksinspektör som chef jämte en eller flera assistenter samt en biträdande ledamot och en sekreterare ävensom kontorspersonal, varjämte vid sidan härav Konungens befallningshavandes funktioner med avseende å tillsynen i huvudsak skulle bibehållas oförändrade. Mot detta förslag hava anförts två reservationer, av vilka den ena går ut på avstyrkande av de sakkunnigas förslag, i vad det avser inrättandet av en för hela riket gemensam sparbanksinspektion, och bibehållande av nuvarande anordning med avseende å tillsynen över sparbankerna. Sistnämnda förslag har upptagits i vissa av de inom riksdagen väckta motionerna. I den andra av de nyssnämnda reservationerna har föreslagits, att den centrala sparbankskontrollen skulle handhavas av en särskild avdelning inom bank- och fondinspektionen. Kungl. Maj:t har i propositionen icke upptagit något av de här nämnda förslagen utan i stället ifrågasatt, att den centrala inspektionsmyndigheten skulle utgöras endast av en sparbanksinspektör. Konungens befallningshavandes hittillsvarande befogenheter skulle vidare även enligt Kungl. Maj:ts förslag i huvudsak bibehållas oförändrade; dock skulle ingripande mot sparbank i frågor, som angå dess rörelse eller bokföring, kunna ske endast efter framställning av sparbanksinspektören.

Mot det förslag, som sålunda framlagts, har utskottet funnit vägande invändningar kunna göras. Det må visserligen ej förnekas, att en sakkunnig *rådgivande* myndighet för sparbankernas verksamhet kunde vara

av visst värde. Å andra sidan måste det enligt utskottets mening ifrågasättas, huruvida en fördelning på sätt Kungl. Maj:t föreslagit av själva kontrollen över sparbankerna mellan två myndigheter, en lokal och en central, är ägnad att befrämja en fullt effektiv tillsyn. Det synes vidare kunna befaras, att kostnaderna för den centrala inspektionsmyndigheten, vilka enligt Kungl. Maj:ts förslag visserligen till en början skulle bliva relativt begränsade, i framtiden snart nog kunna komma att väsentligt stiga genom sparbanksinspektionens utvidgning till ett fullständigt ämbetsverk, vars sammansättning redan skisserats av de sakkunniga. På nu anförda skäl har utskottet icke ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, så mycket mindre som utskottet icke kunnat känna sig övertygat, att icke med lämpliga kompletteringar av det nuvarande systemet en i stort sett tillfredsställande kontroll över sparbankerna kan vinnas. Huvudvikten ligger enligt utskottets mening härvid på att Konungens befallningshavande vid utseendet av allmänna ombud låta sig angeläget vara att härtill förordna endast erfarna och för uppgiften fullt kvalificerade personer, något som hittills ingalunda alltid synes hava varit fallet. Ändamålsenligt torde emellertid vara, att i administrativ väg dels gives lämplig erinran härom, dels ock meddelas enhetliga bestämmelser rörande ombudens åligganden.

Då utskottet av skäl, som här ovan angivits, icke ansett sig kunna tillstyrka ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag, och ej heller, med hänsyn till den begränsade tid, som för ärendets behandling stått till utskottets förfogande, kunnat vare sig verkställa den omarbetning av Kungl. Maj:ts förslag, som för dess antagande syntes utskottet erforderlig, eller företaga ett inarbetande i den nu gällande lagen av de bestämmelser i det föreliggande förslaget, vilka syntes vara av beskaffenhet att kunna i oförändrad avfattning godkännas, innebär detta ingalunda ett underskattande av det betydande arbete, som nedlagts på förslagets utarbetande, eller av de obestriddiga förtjänster, detsamma i åtskilliga avseenden måste anses äga. Ej heller vill utskottet förneka, att en omarbetning i vissa hänseenden av nu gällande sparbankslag kan anses önskvärd. Utskottet har endast velat framhålla, att en sådan omarbetning synes kunna ske utan så genomgripande förändringar i grunderna för sparbankernas verksamhet och förvaltning, som i det föreliggande förslaget ifrågasatts. Över huvud taget bör efter utskottets förmenande vid en omarbetning av gällande sparbankslagstiftning såsom en huvudregel uppställas, att icke andra ändringar i densamma företagas än

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 8 saml. 43 häft. (Nr 63.) 6

sådana, som utav erfarenheten visats vara av behovet oundgängligen påkallade. I själva verket synes det utskottet kunna ifrågasättas, huruvida i alla avseenden enhetliga bestämmelser lämpligen kunna meddelas beträffande alla landets olika sparbanker, vilka ifråga om struktur och omfattning växla ifrån små sockensparbanker med en synnerligen obetydlig omslutning till stora läns- eller stadssparbanker. Vid en blivande revision av 1892 års sparbankslag synes vidare böra tagas hänsyn till den omständigheten, att sparbanksväsendet hittills vunnit sin utbredning väsentligen inom södra och mellersta Sverige och till önskvärdheten av att icke genom alltför stränga lagbestämmelser försvåra en nybildning av sparbanker i Norrland, där de i många avseenden olikartade förhållandena allt fortfarande torde påkalla bibehållandet av en relativt stor rörelsefrihet i fråga om sparbankernas anordnande. Ej heller torde vid en sådan revision böra förbises angelägenheten av att icke genom lagens ingripanden framtvunga en ändring av det hittills rådande lyckliga förhållandet, att sparbankerna tack vare en enkel och föga kostsam administration samt över huvud taget till följd av en relativ rörelsefrihet kunnat upprätthålla en lägre marginal mellan in- och utlåningsräntan än varje annan penninginrättning i landet och på grund härav med framgång kunnat upptaga tävlan med affärsbankerna.

Utskottet vill slutligen framhålla, att någon olägenhet av ett uppskov med en revision av sparbankslagen icke lär vara att befara, så mycket mindre som det här förevarande förslaget ingalunda skulle komma att förbättra ställningen för de sparbanker, som till följd av den rådande ekonomiska krisen nu äro i behov av tillfälligt stöd från det allmännas sida. I syfte att understödja dessa sparbanker har Kungl. Maj:t genom särskild proposition framlagt förslag till lag om rätt för sparbank att bilda säkerhetsfond, vilket förslag utskottet i ett denna dag avgivet utlåtande (nr 64) i huvudsak tillstyrkt.

Med hänsyn till den ståndpunkt, utskottet sålunda intagit i huvudfrågan, torde givetvis även det av Kungl. Maj:t i samband med sparbankslagen framlagda förslaget till lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 13 juli 1887 angående handelsregister, firma och prokura för närvarande icke böra bifallas.

Vidkommande de i ämnet väckta motionerna, torde desamma få anses besvarade genom vad utskottet här ovan anfört.

Under åberopande av det sålunda anförda får utskottet hemställa,

1:o) att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 147 icke må av riksdagen bifallas; samt

2:o) att förevarande motioner I: 146, I: 149, I: 157, II: 271, II: 285, II: 286, II: 287, II: 289 och II: 296 må anses besvarade genom vad utskottet här ovan anfört och hemställt.

Stockholm den 26 maj 1922.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Öhngren, Walles, Vindahl, Malmberg,* Andersson* i Hägelåkra, *Lindgren,* Bodin* och *Ström*; samt
av andra kammaren: herrar *Kristensson, Gustafsson* i Örebro, *Borggren, Janson* i Kungsör, *Bäcklund, Sommelius, Kloo* och *Strindlund**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation:

av herrar *Walles, Vindahl, Borggren* och *Bäcklund*, vilka anfört:

»Ehuru vi i likhet med utskottets majoritet ansett, att Kungl. Maj:ts förslag till sparbankslag icke oförändrat bort vinna riksdagens bifall, ha vi inom utskottet hävdad den meningen, att det icke skulle mött några oövervinneliga svårigheter att inom utskottet vidtaga de förändringar, som kunnat vara påkallade för att inför riksdagen framlägga ett antagbart förslag.

Då emellertid möjligheter till utarbetandet av nödiga ändringar i lagförslaget icke i samma utsträckning stått oss reserveranter till buds som utskottet i sin helhet och en tillfredsställande lösning på den vägen knappast varit att vinna, ha vi på detta sätt velat giva vår avvikande mening tillkänna.»